

▣ Српска православна црква и верници обележавају Преображење Господње. Празник је посвећен тренутку када се, како каже хришћанско предање, Христос на гори Тавор пред апостолима преобразио и засијао као сунчева светлост. Празник прати низ црквених и народних обичаја – од освештавања грозђа и посне трпезе до веровања да се са Преображењем менају природа и време.

Преображење је посвећено Христовом преображењу на гори Тавор, када је најављено страдање и слава Сина Божијег. Једнога дана, треће године проповеди на земљи, Исус ради молитве поведе апостоле Петра, Јакова и Јована на гору Тавор.

Док се молио, његово лице се измени и засија као сунце, а одећа постаде сјајна и бела као снег, каже Библија. Тако се он преобрази пред њима, чиме се први пут божанска природа Исусова учинила видљивом.

На икони Преображења представљен је Исус Христос на гори у белој одећи, окружен светлошћу, са Илијом и Мојсијем. Док их благосиља, из њега се шири светлост. На десном врху стоји Мојсије и држи таблице Закона, на левом пророк Илија. Испод

планине леже тројица ученика, Петар, Јаков и Јован.

Преображење Господње је у православљу познато и као летње Богојављење, јер су се и тада отворила небеса и зачуо глас Бога Оца. Верује се да се, уочи празника, на небу отварају "Божја врата" на којима се појављује сам Господ и испуњава жеље.

Посна трпеза и освештавање грозђа

Преображење увек пада у време Госпојинског поста. Зато је празнична трпеза увек посна, обогаћена рибом и вином.

У црквама, на крају светих литургија, освештава се грозђе и дели народу, у знак захвалности Богу на плодовима које даје земља, а у крајевима где нема грозђа, друго воће.

Бројни су храмови посвећени овом празнику, у многим местима одржавају се вашари.

Према народном предању, почињу да се преображавају и гора и вода, најављујући скору јесен. У православљу се убраја у 12 великих Христових празника.

Везивање конца и жеље

У неким крајевима постојао је обичај да жене уочи Преображења вежу црвени или бели конац око руке и замисле жељу. Веровало се да ће се жеља испунити ако се конац током дана не прекине.

Овај обичај припада народној традицији и веровањима која су се преносила с колена на колено.

Последњи дан за купање у рекама

Сваки празник и његови обичаји везани су и за годишње доба. Зато се у народу обично каже да од Преображења углавном више нема великих врућина.

У народу се слави Преображење као прелаз из летњег у зимски период, кад ваздух и вода постају хладнији, лишће почиње да жути и све у природи што је до тада бујало, полако вене.

Већ око Преображења пролазе несносне врућине и време постаје хладније, нарочито ноћу. Због те промене у природи настала је у народу изрека: "Преображење је, преображава се и гора и вода".

Такође се некад веровало да је Преображење последњи дан за купање у рекама.

Шта све не би требало да се ради

Према народном веровању, Преображење треба провести у миру и слози, без свађе, ружних речи и тешких послова.

Веровало се да на овај дан не треба спавати током дана, јер ће онај ко одспава бити дремљив током целе године. Такође, није добро ни плакати, јер се веровало да ће човек плакати током целе године, као ни цео дан провести у кафани, како му то не би прешло у навику и како не би постао расипник.

Дан за личну промену

Преображење се, према народном веровању, сматра и погодним даном за личну промену. Веровало се да треба започети нешто што човек већ дуго жели, а за шта до тада није налазио времена, са надом да ће му та промена донети добро у животу.

С друге стране, оно што се препоручује јесте да се тог дана први пут проба грозђа – као симбол благослова и новог почетка.

На овај дан се строго пости, а у шумадијским селима уобичајено је да се народ причешћује у цркви.

Црквени вашари с народним весељем одржавају се широм Србије.

Народна веровања о времену и летини

За Преображење су везана и различита народна веровања о времену и летини. Верује се да ако је на Преображење лепо време, наредне године неће бити добра летина. Ако је дан облачан или кишовит – очекује се плодна година.

(РТС)